

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/2253 din 05.06. 2015

La nr. 218 din 22 mai 2015

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova nr.260-XVI din 27 iulie 2006.

Anexă: *Raportul de expertiză anticorupție – 4 file,*
Anexa raportului de expertiză – 2 file.

Director adjunct

Vadim COJOCARU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE
asupra nivelului coruptibilității proiectului
de lege cu privire la modificarea și completarea Codului
audiovizualului al Republicii Moldova

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al Inițiativei legislative este un grup de deputați în Parlament, autor nemijlocit - deputați în Parlamentul RM, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Prin proiect se propune modificarea Codului audiovizualului pentru asigurarea și protecția drepturilor consumatorilor de programe de recepționare informații corecte și obiective, pe de o parte și asigurarea drepturilor radiodifuzorilor la libertatea de exprimare și editorială pe de altă parte.

În vederea asigurării securității informaționale a statului, neadmiterii informațiilor cu impact negativ care pot atenta asupra suveranității, independenței și integrității teritoriale a statului, respectării drepturilor omului, precum și pentru corelarea cadrului normativ național la standardele internaționale se propune de a interzice transmisia și retransmisia posturilor de televiziune și radio care conțin programe sau emisiuni informative, informativ-analitice, militare, care nu sunt produse în statele membre ale UE, precum și în statele care nu au ratificat Convenția Europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră.

d. Suficiența argumentării. Au fost respectate rigorile impuse de art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, cu stabilirea condițiilor și premiselor elaborării proiectului, cu analiza unor prevederi propuse, cu prezentarea finalităților urmărite prin implementarea noilor reglementări, cu prezentarea efectelor pentru dezvoltarea radiodifuzorilor naționali.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prin stabilirea cotelor minime pentru produsul autohton (de 8 ore din volumul zilnic) sunt promovate interesele anumitor radiodifuzorilor și producătorilor de programe independenți din Republica Moldova. De asemenea, sunt promovate și protejate interesele statului Republica Moldova și ale populației, în cea ce privește excluderea formelor de manipulare și dezinformare venită din exterior. Totodată, semnalăm asupra faptului că există riscuri ca stabilirea limitelor minime pentru difuzarea produsului autohton va putea servi ca un „filtru” pentru excluderea radiodifuzorilor care deși difuzează produs/programe proprii, autohtone și opere europene, totuși nu difuzează zilnic 8 ore de produs autohton, și prin urmare nu vor îndeplini cerințele stabilite de Codul audiovizualului.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. La momentul examinării, proiectul legii de modificare a codului audiovizualului și nota informativă la acesta erau publicate pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova: www.parlament.md, ceea ce atestă faptul că sunt îndeplinite cerințele impuse de prevederile art. 8-12 ale Legii nr.239-XVI/2008 privind transparența în procesul decizional.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Pct.6.

La articolul 27

La alin.(1) după lit.h) se introduc literele i)-m) după cum urmează:

„i) nerespectarea prevederilor art.9 alin.(2) și (3) din prezentul cod;

j) incitarea publicului la ură națională, rasială sau religioasă;

k) incitarea explicită la violență publică în masă;

l) incitarea la acțiuni care au drept scop răsturnarea sau schimbarea prin violență a ordinii de stat sau încălcarea prin violență a integrității Republicii Moldova;

m) incitarea la acțiuni teroriste.”

Atragem atenția autorului asupra reglementării de la lit.l): „incitarea la acțiuni care au drept scop răsturnarea sau schimbarea prin violență a ordinii de stat sau încălcarea prin violență a integrității Republicii Moldova”. Formula textuală aleasă este periculoasă datorită falsei

impresii pe care o creează, că, dacă aceste „acțiuni de răsturnare a ordinii de stat”, de „încălcarea a integrității Republicii Moldova” se vor face fără violență – atunci ar fi permise.

Recomandarea: *Considerăm necesară perfecționarea formulei textuale, cu prevenirea oricăror atentate asupra ordinii de stat și integrității teritoriale a Republicii Moldova. Propunem excluderea sintagmei "prin violență a" din textul lit.1).*

Pct.8.

Se introduce art.66/1 cu următorul conținut:

„Articolul 66/1. Măsurarea cotelor de audiență

Măsurarea cotelor de audiență se efectuează de către o companie selectată în baza unei licitații transparente cel puțin o dată la 5 ani conform procedurilor și condițiilor stabilite printr-un regulament aprobat de CCA.”

Din articolul propus nu este clară dispoziția normei: o dată la 5 ani va avea loc alegerea prin licitație a companiei care va măsura cotele de audiență, sau, odată la 5 ani se va măsura cota de audiență a radiodifuzorilor. În afară de aspectul reglementării ambigui, semnalăm asupra unei trimiteri „în alb”, adică dispoziția face trimitere la un Regulament care încă nu a fost elaborat și aprobat de CCA.

Recomandarea: *Recomandăm detalierea normei propuse, astfel ca din conținut să fie clară selectarea companiei „pentru 5 ani” în cadrul unei licitații transparente, precum și eventualele măsurări anuale ale cotelor de audiență.*

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Pct.7.

Articolul 38 alin.(13)

„(13) În cazul în care, în termen de 6 luni, radiodifuzorul sau distribuitorul de servicii nu a admis încălcarea repetată a prevederile prezentului cod pentru care a fost sancționat, sancțiunile anterioare se anulează.”

Atenționăm asupra unei formulări ambigui care generează lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative. Este greu să intuim modul de realizare în practică a normei care stabilește anularea sancțiunilor aplicate anterior de către CCA unui radiodifuzor care timp de 6 luni nu a admis încălcarea repetată a Codului audiovizualului. Lucrurile se vor complica și mai mult dacă admitem ipoteza sancționării cu amendă. Nu putem intui ce se va întâmpla cu amenda plătită de către radiodifuzor sau de distribuitorul de servicii – va fi întoarsă sau nu – deoarece „anularea sancțiunii” înseamnă și anularea amenzii plătite. Nu este clar „mecanismul de reabilitare” – deși reabilitarea judiciară este instituție exclusivă a dreptului penal, stabilită de Codul penal la art.112. Ne declarăm scepticismul privind introducerea unui concept similar în cadrul Codului audiovizualului.

Recomandarea: Recomandăm reformularea articolul 38 alin.(13) din proiect, cu specificarea expresă a faptului că amenzile plătite nu se restituie.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Roman Starașciuc
inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție
02 Iunie 2015

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

de lege cu privire la modificarea și completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	Pct.6. La articolul 27 La alin.(1) după lit.h) se introduc literele i)-m) după cum urmează: „i) nerespectarea prevederilor art.9 alin.(2) și (3) din prezentul cod; j) incitarea publicului la ură națională, rasială sau religioasă; k) incitarea explicită la violență publică în masă; l) incitarea la acțiuni care au drept scop răsturnarea sau schimbarea prin violență a ordinii de stat sau încălcarea prin violență a integrității Republicii Moldova; m) incitarea la acțiuni teroriste.”	Formulări cu sens neclar sau echivoc (ambiguitate semantică)	Atragem atenția autorului asupra reglementării de la lit.l): „incitarea la acțiuni care au drept scop răsturnarea sau schimbarea prin violență a ordinii de stat sau încălcarea prin violență a integrității Republicii Moldova”. Formula textuală aleasă este periculoasă datorită falsei impresii pe care o creează, că, dacă aceste „acțiuni de răsturnare a ordinii de stat”, de „încălcarea a integrității Republicii Moldova” se vor face fără violență – atunci ar fi permise.	Considerăm necesară perfecționarea formulei textuale, cu prevenirea oricăror atentate asupra ordinii de stat și integrității teritoriale a Republicii Moldova. Propunem excluderea sintagmei “prin violență a” din textul lit.l).
2	Pct.8. Se introduce art.66/1 cu următorul conținut: „Articolul 66/1. Măsurarea cotelor de audiență Măsurarea cotelor de	Formulări cu sens neclar sau echivoc (ambiguitate semantică)	Din articolul propus nu este clară dispoziția normei: o dată la 5 ani va avea loc alegerea prin licitație a companiei care va măsura cotele de audiență, sau, odată la 5 ani se va măsura cota de	Recomandăm detalierea normei propuse, astfel ca din conținut să fie clară selectarea companiei

	audiență se efectuează de către o companie selectată în baza unei licitații transparente cel puțin o dată la 5 ani conform procedurilor și condițiilor stabilite printr-un regulament aprobat de CCA."		audiență a radiodifuzorilor. În afară de aspectul reglementării ambigui, semnalăm asupra unei trimeri „în alb”, adică dispoziția face trimitere la un Regulament care încă nu a fost elaborat și aprobat de CCA.	„pentru 5 ani” în cadrul unei licitații transparente, precum și eventualele măsurări anuale ale cotelor de audiență.
3	Pct.7. Articolul 38 alin.(13) „(13) În cazul în care, în termen de 6 luni, radiodifuzorul sau distribuitorul de servicii nu a admis încălcarea repetată a prevederile prezentului cod pentru care a fost sancționat, sancțiunile anterioare se anulează."	Lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor proiectului	Atenționăm asupra unei formulări ambigui care generează lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative. Este greu să intuim modul de realizare în practică a normei care stabilește anularea sancțiunilor aplicate anterior de către CCA unui radiodifuzor care timp de 6 luni nu a admis încălcarea repetată a Codului audiovizualului. Lucrurile se vor complica și mai mult dacă admitem ipoteza sancționării cu amendă. Nu putem intui ce se va întâmpla cu amenda plătită de către radiodifuzor sau de distribuitorul de servicii – va fi întoarsă sau nu – deoarece „anularea sancțiunii” înseamnă și anularea amenzii plătite. Nu este clar „mecanismul de reabilitare” – deși reabilitarea judiciară este instituție exclusivă a dreptului penal, stabilită de Codul penal la art.112. Ne declarăm scepticismul privind introducerea unui concept similar în cadrul Codului audiovizualului.	Recomandăm reformularea articolul 38 alin.(13) din proiect, cu specificarea expresă a faptului că amenzile plătite nu se restituie.